

Гаранција за млади на Западен Балкан

Regional Cooperation Council

This project is funded
by the European Union

Овој леток има за цел да ја објасни Гаранцијата за млади во ЕУ и дава препораки за нејзино воведување и зајакнување во земјите од Западен Балкан.

Гаранција за млади на ЕУ

Гаранцијата за млади во европските земји беше лансирана од Европската комисија во 2013 година и зајакната во 2020 година како политичка определба на сите земји-членки на ЕУ да им дадат на сите млади луѓе под 30 години добра квалитетна понуда за

- ▷ вработување
- ▷ континуирано образование
- ▷ стажирање или
- ▷ обука

во рок од 4 месеци откако ќе го напуштат формалното образование или ќе останат невработени.

Северна Македонија е првата економија од Западен Балкан што воведо форма на Гаранција за млади во 2018 година. Помеѓу 2017 и 2019 година имаше речиси 8,9% намалување на учеството на долгорочна невработеност кај младите.

1 Source: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=en>

Гаранција за млади на ЕУ успешна приказна

Пред околу седум години, непосредно пред пандемијата КОВИД-19, имаше околу 1,7 милиони ПОМАЛКУ млади луѓе кои немаа ниту вработување ниту образование или обука (Young people Neither in Employment nor in Education or Training/NEET/NEET) во целата ЕУ. Невработеноста на МЛАДИТЕ ПАДНА РЕКОРДНО НИСКО на помалку од 14,9% до февруари 2020 година, пред да се воведат блокирања поврзани со пандемијата низ цела ЕУ.

Секако, подобрувањето на макроекономскиот контекст играше голема улога, доказите покажуваат дека Гаранцијата за млади имаше голем трансформативен ефект. Над 24 милиони млади луѓе кои некогаш биле регистрирани во шемите Гаранцијата за млади, добија понуда за вработување, континуирано образование, стажирање или обука.¹

Гаранцијата за млади во ЕУ

Гаранцијата за млади на ЕУ е основана преку Препораката на Советот од 22 април 2013 година и од тогаш доби силна политичка поддршка. Европскиот совет ја одобри Гаранцијата за млади за време на самитот во јуни 2013 година како одговор на економската криза, последователно барајќи нејзино продолжување со заклучоци од 15 декември 2016 година.

Во 2020 година, Европската унија понатаму го развива својот успешен политички инструмент и стратешки ја зајакна Гаранцијата за млади. Сега ги вклучува младите млади од возрастната група од 25-29 и достигнува до младите во најнеповолна положба што живеат во оддалечени области и припадници на етнички малцинства.

Се гради преку 4 фази на политички интервенции и вкрстување на 3 можности. Врз основа на оваа заедничка структура, шемата е организирана во согласност со националните, регионални и локални околности, при што се обрнува внимание на полот и различноста на младите:

Четири фази на политичка интервенција во ревидираната Гаранција за млади според препораките на Советот на ЕУ од 30 октомври 2020 година се следните:

- ▷ **Фаза 1: Мапирање и рана интервенција** – Гаранцијата за млади треба да биде дизајнирана и спроведена заеднички преку партнерства и вклучување на владини институции на централно, регионално и локално ниво, бизниси од приватниот сектор, институции за образование и обука, невладини организации и младински здруженија, со оглед на вкрстената природа на политиките за вработување на младите.
- ▷ **Фаза 2: Пристап до нерегистрирани НЕЕТ** вклучува дизајн на теренски програми за тешко достапните категории на невработени и неедуцирани млади, идентификувајќи ги најдобрите начини да се вклучат партнерства меѓу социјалните служби, службите за вработување, групи во заедницата и младински

невладини организации за да дојдат до маргинализираните групи НЕЕТ.

- ▷ **Фаза 3: Подготовка - нови мерки за активирање** – превентивни мерки за сузбивање на раното напуштање на образованието и обуката од лица во неповолна положба; зајакнување на постоечките и интензивирање на мерки на активна политика за работување на млади луѓе со помала предност на како што се загрозувани категории со ниски и средни нивоа на образование.
- ▷ **Фаза 4: Понуда** – интеграција на пазарот на труд преку давање квалитетни понуди на младите.

Ефективна употреба на подолу вкрстувачките можности како клучна за успешно спроведување на шемата и постигнување на испорака на квалитетни понуди до сите млади луѓе.

- Мобилизирање на партнерства: Зајакнување партнерства меѓу владата, давателите на услуги и заинтересирани страни, вклучително и работодавци, образование и институции за обука, социјални партнери, служби за вработување на младите, младински организации, граѓански организации; промовирање протоколи за соработка; промовирање на интегрирани модели на услуги, на пр. едношалтерски служби – се на едно место.
- Подобрување на собирањето и следењето на податоците: Зајакнување на системите за долгорочно следење на одржлива интеграција на пазарот на трудот; поттикнување и споделување на споредби, профилирање и следење на податоците помеѓу партнерите од Гаранцијата за млади, притоа почитувајќи ги правилата за заштита на податоците.
- Целосна и оптимална употреба на средствата: Посветеност на соодветни национални ресурси на спроведување на мерките на политиката; направете целосна и оптимална употреба на сегашните инструменти на Унијата и други извори на финансирање од Унијата достапни за земјите-членки.

Гаранција за млади во Европската унија

Економскиот и инвестициски план (ЕИП) за Западен Балкан, објавен од Европската комисија (ЕК) во октомври 2020 година, предлага имплементација на шемите на Гаранцијата за млади од Западен Балкан во четири фази во текот на периодот од 2021 до 2027 година. Различните фази се опишани подолу:

Главни 10 на ЕИП за Западен Балкан

Varying timelines, depending on context, needs & progress

- ▶ **Фаза 1: Планови за спроведување на Гаранциите за млади**
- ▶ **Фаза 2: Подготвителни работи** -- градење на капацитети на засегнатите страни и властите, достапните ресурси, подобрени механизми и системи, технички и студии на изводливост
- ▶ **Фаза 3: Пилот фаза** -- да се тестираат мерките што се планирани за новиот внес на загрозеани категории млади кои се идентификувани преку програмата за помош во избран број области на локалната власт
- ▶ **Фаза 4: Продолжување кон целосна имплементација** -- засновано врз проценка на пилот фазата, измените што треба да се направат во планот на Гаранција за младите и да започне со негово целосно спроведување

Фазата 1 ќе започне откако ЗБ6 ќе се посвети на формирање на меѓуминистерски работни групи со вклучување на релевантни засегнати страни за дизајнирање на планови за имплементација на Гаранција за млади (YGIP), кои се клучна основа за спроведување на Гаранциите за млади.

Пред да се спроведат фазите 1-4 во периодот 2021-27 година, фазата 0 служи за градење на свест и политички договор особено на регионално техничко ниво и билатерални средби и состаноци на политичко ниво. На министерскиот состанок на 8 јули 2021 година, министрите за вработување и социјални работи на ЗБ6 ја одобри гаранцијата за млади за ЗБ.

Детални индивидуални мапи на патот ВБ6 поврзани со програмите за вработување на младите и програмите на Гаранција за млади, моделирани според Гаранцијата за млади на ЕУ, се наведени во Студијата на Советот за регионална соработка (CPC) ESAP2 за вработување на младите (www.esap.online)

Иако овие индивидуални патокази се важни аналитички влезови, тие не можат да ги заменат или прејудуваат плановите за имплементација на Гаранциите за млади на одделните економии.

Гаранција за млади на Западен Балкан - поддршка од ЕУ

- [Економски и инвестициски план на ЕУ за Западен Балкан, кој исто така се однесува на ИПА III](#)

Препораки за политика за вработување на млади

Надградба на активни политики на пазарот на трудот (АППТ)

- ▶ Понуда на поголеми финансиски издвојувања за АППТ
- ▶ Обезбедување совети за кариера и советодавни услуги за барање работа преку независни организации што пружаат такви услуги
- ▶ Обезбедување совети и менторство за започнување деловни активности, почетни грантови и заеми насочени кон дипломирани студенти од високо образование во партнерство со финансиски институции и европски агенции и институции
- ▶ Обезбедување субвенции за МСП кои ангажираат млади приправници или чираци
- ▶ Подобрување на услугите за грижа на децата и родителски придобивки за млади мајки кои се враќаат на работа

Надградба на капацитетите на Јавните служби за вработување

- ▶ Обезбедете соодветен капацитет на персонал и назначете посветени работници за теренски активности за млади
- ▶ Развивање на интегрирано, индивидуализирано управување со случаи за невработени млади
- ▶ Спроведете специјализирани истражувања на маргинализираната младина за да ја мапирате НЕЕТ-популацијата
- ▶ Поставете мобилни единици на јавните служби за вработување за да дојдете до НЕЕТ младите
- ▶ Обезбедете индивидуални програми за советување за поправни обуки за помладите НЕЕТ
- ▶ Дизајнирање на насочени програми за различни возрасни групи на НЕЕТ

Подобрување на координацијата на националните засегнати страни

- ▶ Развивање на ефективна координација и партнерство во сите области на политиката, вклучувајќи и вработување, образование, млади, родова еднаквост и социјални работи
- ▶ Поттикнување и поддршка на работата на партнерството помеѓу ЦСР и Јавните служби за вработување и потенцијалот за воспоставување едношалтерски служби за младите
- ▶ Поддршка на соработката помеѓу ЈСВ и младинските организации за да пренесат информации до нерегистрирани НЕЕТ
- ▶ Поттикнување на размена на информации на сите нивоа во областа на владата и политиката (вработување, образование, домување и здравство)
- ▶ Изградете мрежи на практики помеѓу релевантни актери (владини агенции, јавни агенции, младински организации, деловни здруженија, образовни институции, здруженија за домување, здруженија на здравствени работници)

good.better.regional.

Brought to you by the RCC's
Employment & Social Affairs Platform 2 Project
#ESAP2
www.esap.online

Follow us on:

@rccint

RegionalCooperationCouncil

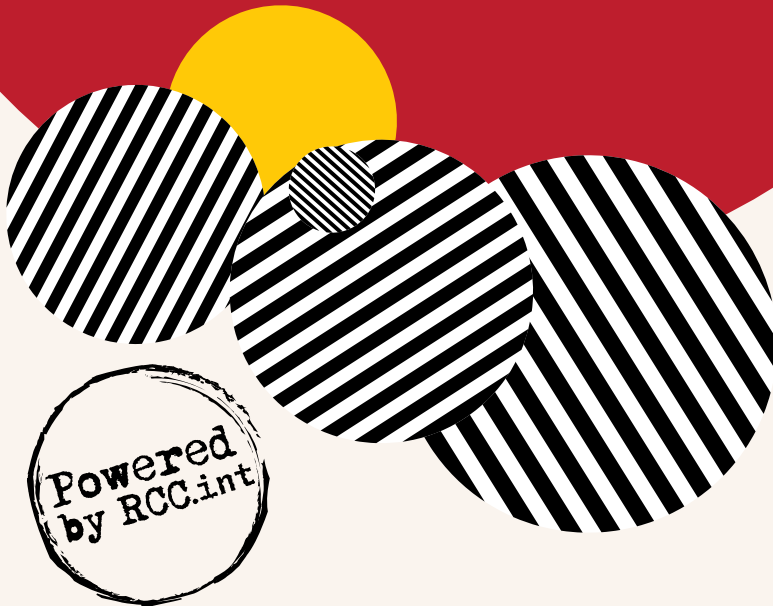
RCCSec

regionalcooperationcouncil_rcc

Regional Cooperation Council

RegionalCooperationCouncil

This project is funded
by the European Union

Majority of the content, with permission, is used from European Commission's information materials on Youth Guarantee. The remaining content stems from the RCC-commissioned [Study on Youth Employment in Western Balkans](#) and does not necessarily reflect the positions of the Regional Cooperation Council (RCC) and European Union (EU)